

Ishonch

Нафъинг
агар халққа
бешак эрур,
Билки бу
нафъ ўзингга
кўпрак эрур.
— Алишер НАВОЙИ

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси газетаси

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqq boshlagan

Ўзбекистон Президентининг ОДКБ Коллектив хавфсизлик кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги иштирокига доир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 2009 йил 4 феврал куни Москвада Коллектив хавфсизлик шартномаси ташкилоти (ОДКБ) Коллектив хавфсизлик кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида иштирок этди.

Жамият, аёл ва касба уюшмалари

Эзгу фикрлар баҳсда чаркланади

Жамият ва аёл тараққиётининг бир-бирига чамбарчас боғланган икки халқаси. Аёлнинг ҳимоялаган жамият қудратли бўлади. Қудратли жамият эса маънавий етук оилалардан тарқиб топади. Бундай жамиятни ҳам, оилани ҳам аёл яратди. Бу ҳақда маърифатпарвар ватандошимиз Абдурауф Фитрат шундай деган: «Инсонлар ҳамма вақт хотинларни истагани каби бўлажақлар. Агар бу оқ фазилатли эркакларга эҳтиётингиз бўлса, хотинларга буюклик ва фазилатни ўргатингиз».

Инсонпарвар жамият барпо этилаётган юртимизда хотин-қизларга жаҳон давлатларининг ҳеч бирини кузатилмаган ҳурмат кўрсатилмоқда. Аёл зотини улуғлаш мақсадида унинг номига йиллар аталди, мукофотлар жорий этилди.

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси кенгашининг Хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси аъзоларининг ўтган ҳафтада бўлиб ўтган ўқув машғулоти ҳам ана шу масалаларга бағишланди.

Касба уюшмаси ҳаракатини мустаҳкамлашда аёллар фаол иштирок этаётганини алоҳида таъкидлаган келади, — дейди Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари Озода Муҳитдинова. — Улар касба уюшмаларига аъзо бўлиб, ишлаб чиқариш жамоаларининг ҳаётига киришиб кетар экан, ўзларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини рўйбга чиқаришга ҳам катта ҳисса қўшадилар. Бу эса аёлларнинг жамиятдаги мавқени юксалтириш баробарида мамлакат ҳаётидаги ролининг ошишига ҳам имкон яратди. Айни кунда ишловчи касба уюшма аъзоларининг 49 фоизини хотин-қизлар ташкил этиши бу борада ҳали кўп ишлар қилишимиз зарурлигини кўрсатади.

Қолаверса, бугун Федерация ҳамда ҳудудий кенгашлар ва тармоқ Марказий кенгашларининг 29 фоизи, туман кенгашларининг 25 фоизи, бошланғич ташкилотларнинг 42 фоизига аёллар раислик қилмоқда.

Ўқув машғулотида Қорақалпоғистон республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар кенгаши раислари ҳамда вилоят тармоқ кенгашлари етакчи ва мутахассисларидан иборат тингловчилар бир ҳафта мобайнида ўз малакаларини оширишди. Федерация кенгаши мутасаддилари, ҳуқуқшунослар ҳамда молия институти олимлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакилларининг «Халқаро касба уюшмалари ҳаракатини ривожлантиришда гендер муаммолари», «Касба уюшмалари тўғрисидаги қонун: замонавий қараш ва истиқболлар», «Касба уюшмаларида ижтимоий шерикчилик асослари», «Жамоа шартномаси ва гендер экспертиза» каби масалалар юзасидан қилган маърузалари тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди. «Гендер тенглиги ва ун томонлама шерикчилик», «Иш жойларида хотин-қизлар ҳуқуқлари поймол этилишининг олдини олиш», «Хотин-қизлар — меҳнат митрациялари» каби мавзуларда маърузаларини тайёрлаб, тингловчилар ўзаро баҳса қиришдилар. Шунингдек, машғулотларда Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раисининг ўринбосари Гулнора Маруфова қатнашди ва «Ривожланиш даврида хотин-қизлар ролинини ошириш» мавзусида маъруза қилиб, жумладан шундай деди:

— Жамият тараққиётида аёлнинг ўрни бекиёс. Мустақиллик хотин-қизлар учун кенг имконият эшигини очди. Айниқса, бугунги кунда уларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаёт ва давлат қурилишидаги фаоллиги бир мунча ортди.

Зулфия номидаги давлат мукофоти таъсис этилиши билан юзлаб истеъдод эгалари кашф этилди. Шу кунгача ана шундай эътирофга сазовор бўлган 126 нафар қизимизнинг кейинги ютуқлари янада залворли. Улардан икитаси Президент стипендиясига, бир нечтаси эса Навоий, Улугбек, Беруний, ибн Сино номидаги стипендияларга сазовор бўлди ҳамда фан, таълим, маданият ва адабиёт соҳасида катта ютуқларни қўлга киритмоқда.

Қўмитамиз мамлакатимизда энг нуфузли ташкилот — касба уюшмалари Федерацияси кенгашининг хотин-қизлар манфаатларини ҳимоялаш борасидаги ишларини ҳамisha қўллаб-қувватлайди ва бу эзгу ишда уларни энг ишончли ҳамкор деб билади.

Ўқув машғулоти сўнггида тингловчиларга ЎзКУФК ўқув марказининг сертификати топширилди.

(Давоми 2-бетда)

2009 йил — Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили

Фарғона гиламлари

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик қўллаб-қувватланаётган тўғайли мазкур соҳа вакилларининг мамлакатимиз иқтисодий ҳаётининг улуши тобора ошмоқда. Охунбобоев туманида Иброҳимжон Султонов раҳбарлигида фаолият юритаётган «Исмоилжон гиламлари» хусусий ишлаб чиқариш корхонасида тайёрланаётган адрас, баҳмал ва гиламлар истеъмолчиларга манзур бўлмоқда. Бу ерда меҳнат қилаётган юз нафар ишчининг ўттиз нафари касаначилик асосида фаолият кўрсатмоқда. Айни кунларда корхонада ишлаб чиқаришни кенгайтириш, янги иш ўринлари очиш мақсадида модернизация ишлари олиб борилмоқда.

Суратда: тўқувчи Шахноза Саримсоқова.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎЗА) олган сурат

Долзарб мавзу

Мамлакатимиз иқтисодий ҳаётининг етакчи ўринини эгаллаган Қашқадарёнинг табиати гўзал, флора ва фаунаси хилма-хил. Асрий қоялар, қир-адирлар, қумлиқлар бағридан қайнаб чиқаётган шарқирок булоқлар суви инсон учун ниҳоятда фойдали элементларга бой. Ёз чилласида Қитобнинг Қайнар-булоғи сувини ичган кишининг чанқоғи қониб, тани ором олади. Дехқонбоднинг Хўжапокидаги маъданли сувининг инсон соғлиғи учун бекиёс аҳамиятга эга эканлигини авлод-аждодларимиз неча асрлардан бери синаб келаяпти. Тоғлар қаъридан чиқаётган Қўтирбулоқ сувига ювинган киши эски-ма, қўтир каби тери касалликларидан қорғиб бўлади.

хайрли ишга қўл урди.

— Шифобахш булоқлар суви ҳисобсиз эмас, — дейди касба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши вақчи Урол Хўжаев. — Аммо айрим жойларда табиатнинг бу бебаҳо нэматидан хўжасизларча фойдаланилапти. Бошқа табиий бойликлар қатори шифобахш булоқлардан чиқаётган обихаётни асраб-авайлаб,

дан зиёд киши келиб, соғлиғини тиклаб кетади. Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси кенгашининг ёрдами билан санаторийда шифобахш маъданли сувдан фойдаланиш йўлга қўйилди. Сихаттоҳ ҳудудидан бундан уч йил аввал республика геология қўмитасига қарашли «Геоминсув» экспедицияси томонидан пармалаш ишлари

Шифобахш булоқлар сувидан қандай фойдаланиляпти?

— Қишлоғимизда Ҳаловат ота, Чақмак ота, Бўтабўзлар ота, Томчи ота, Гўлбулоқ, Намозбулоқ, Чашмаи ҳафизон, Яққа арча бобо каби муқаддас қадимжолар ёнидан қайнаб чиққан чашмалар сувини ичган кишининг кайфияти кўтарилиб, баҳри дили очилади, — дейди Дехқонбоднинг Тўдучорбоғида яшовчи саксон тўрт ўғли Абдуқодир бобо Абраев.

Қишлоқдаги Чучуктолли кудуғидан туман марказидаги аҳоли ҳам фойдаланади. Воҳа-миздан етишиб чиққан машҳур мерган Бўри Шерматовнинг невариси, фермер Абди Жумаев қудуқ атрофини ободонлаштириб, мевазор боғ ва узумзор барпо этди. Икки асрдан бери бу қудуқ аҳолини обихаёт билан таъминлаб келади. Суви ширин ва шаффоф.

Шифобахш булоқлар фақат Дехқонбод, Шахрисабз, Қитоб, Яққабоғ, Қамаша каби тоғ ва тоғолди туманларида эмас, вилоятнинг қўлли ҳудудларида ҳам учрайди. Нишонининг Отқудуқ яйловидан ер қаъридан қайнаб чиқаётган сув лаборатория таҳлилдан ўтказилганда таркибидagi фойдали моддалар Қиримикидан қолишмаслиги аниқланган. Ҳозир дашт бағридаги мослаштирилган биноларда тажрибали шифофор Бўри Сатторов беморларни иссиқ сув билан даволамоқда.

Муборак шаҳридан 30 километр олинса жойлашган «Шахрисабз» массивида 2000 метр чуқурликдан маъданли сув чиқади. Одамлар анча йиллардан бери чўл шароитида сувга тўшиб, даволанар эди. Яқинда маҳаллий тадбиркор Санжар Арслонбулоқ жинидаги ташландиқ бинони сотиб олиб, 50 ўринли даволаш маскани қуришдек

қалажак авлодларга етказиш ҳаммаимизнинг бурчимиздир.

Муборак газни қайта ишлаш заводининг «Маржон» санаторий-профилакторийсига чўлдаги минерал сув олиб келиниб, ошқозон-ичак, юрак-қон томир ва гинекологик ҳағсталикларни даволашда фойдаланиляпти. Бош врач Ҳамид Хайруллаевнинг таъкидлашича, Муборакнинг иссиқ сувини қабул қилган беморлар кўп ўтмай соғайиб кетишляпти. Шунинг учун бўлса керак, бу ерда шифо истаб келувчилар сони йил сайин кўпайиб бормоқда.

— Сихаттоҳимиз денгиз сатҳидан 600 метр баланглиқда жойлашган, — дейди «Қашқадарё соҳили» санаторийси бош вақчи, тиббиёт фанлари номзоди Акром Акбаров. — Ҳар йили вилоятлар ва Қорақалпоғистон республикасида икки минг нафар-

олиб борилиб, 1250 метр чуқурликдан ичимлик суви чиқди.

— Таркибида родон гази бўлган бу сув Украинанин «Нафтуса», Грузиянинг «Цалтубо», Тожикистоннинг «Обигарм», Самарқанднинг «Абу Али ибн Сино» санаторийларидаги сувга тенглашиб, асосан организмдаги модда алмашинувиға фаол таъсир кўрсатади, — дейди бош врач А.Акарбов. — Шифо масканида юрак-қон томир, овқат ҳазм қилиш, ҳаракат-таянч аъзолари, асаб тизими, эркаклар ва аёллар жинсий ҳағсталикларини даволашда мушаффо ҳаво, қуёш ва маъданли сув ванналари, душлар, бас-сейн, парафин ва балчиқ билан даволаш, игна, лазеротерапия, дуодинал зондлаш ва ичакларни ювиш каби усуллардан фойдаланиляпти.

Иззат ҲИҚМАТОВ, «Ishonch» мухбири

Тадбир

Кеча Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси ўқув марказида «Zegolix GmbH» компанияси қорхоналари ходимлари касба уюшма бирлашган қўмитаси бошланғич касба уюшма қўмиталари раислари билан «Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари ходимларининг мулоқоти бўлиб ўтди.

ОАВнинг жамиятдаги ўрни

«Оммавий ахборот воситаларининг жамиятдаги ўрни» мавзусидаги давра суҳбатига таҳририят бош муҳаррири А.Абдуразақов ва русча нашр бўйича бош муҳаррир ўринбосари Д.Мадиевлар тингловчиларни қизиқтирган саволларга жавоб беришди. 1-7 феврал кунлариға мўлжалланган малака ошириш дастурида 22 нафар қўмита раиси иштирок этмоқда. Тадбир сўнггида таҳририят аъзолари қатнашчиларни газеталар билан ҳамкорлик қилишга қорлади. Ўз навбатида газеталар юзасидан билдирилган тақлиф ва мулоҳазалар ёзиб олинди.

Ўз мухбиримиз

Бугуннинг гапи

«Микрокредит банкнинг Жалақудуқ туманидаги Охунбобоев филиалида микроларга мамурали хизмат кўрсатилмоқда».

Дастурга асосан

— Мақсадли, манзилли кредит ажратиш дастурини ишлаб чиққанмиз, — дейди банк бошқарувчиси Шўҳратбек Худойкулов. — Режа бўйича 22 та йўналишда қишлоқ тадбиркорларига микрокредит берилди. Дастурда хотин-қизларни қўллашга ҳам алоҳида аҳамият қаратилган. 3, 5, 7 фоизли кредит олаётганлар катта имкониятдан баҳраманд бўлишляпти.

Абдулҳай ЮНУСОВ, «Ishonch» мухбири

Жавоб

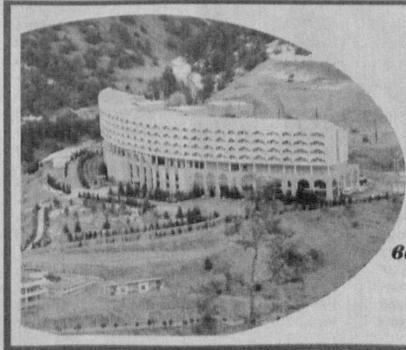
Қарши тумани Мирмирин қишлоғида яшовчи У.Қорасевнинг таҳририятга йўллаган хати тегишли ташкилотлар раҳбарлари иштирокида жойида ўрганildi. Унда кўрсатилган муаммоларни ҳал этиш бўйича мутахассисларга кўрсатмалар берилди.

Таъминот яхшиланади

Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари асосида ҳудудда коммунал тўловларни амалга ошириш бўйича ишлар ташкил қилинган. Туманда тасдиқланган режага асосан ҳозир Мирмирин қишлоғида электр энергияси етказиб бериш 6-7 соатга етказилди. Жорий йилда ушбу қувват манбаси билан мукамал таъминлаш учун трансформаторлар ўрнатилиш режага киритилди.

Ўз вақтида алоқадор ташкилотлар билан муаммолар ечимини топиш ҳамда назорат қилиш, кўрсатилган коммунал хизматлар тўловини қонунда белгиланган тартибда амалга оширишни таъминлаш «Ертепа» КФЙ раиси Ш.Қодиров ва «Мирмирин» МФЙ раиси Т.Сувонов зиммасига юклатилди.

Б.РАСУЛОВ, Қарши тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси кенгаши қошидаги Курортлар бошқармаси

Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги ҳудудида жойлашган Кисловодск шаҳридаги «ЎЗБЕКИСТОН» ва Ялта шаҳридаги «ЎЗБЕКИСТОН» санаторийларига йўланмалар сотади. Бу сиз учун жуда қулай имконият.

Сизга сиврат-саломатлик ва кўнглили ҳордиқ тилаймиз! Мулоқот учун телефон: 256-85-68, 256-78-15

Эзгу фикрлар баҳсда чарчланади

(Боши 1-бетда)

Сўз — тингловчиларга

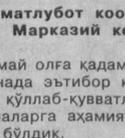

Муяссар РАХИМОВА, Хоразм вилоят таълим ва фан ходимлари касабаси уюшмаси кенгаши раиси:
— Мазкур машғулотлар менда катта таассурот қолдирди. Ҳар бир ҳаракатда кўп ҳаётларни ўргандим. Бунинг учун Федерация кенгашига миннатдорлик билдираман. Албатта, ўрганганларимни ҳаётга татбиқ этиш ниятидаман. Вилоятимизда ишловчи ходимларнинг 31,1

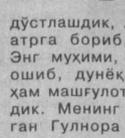
фоизини аёллар ташкил этади. Чунинчи, бугун сановат ва қишлоқ ҳўжалигида ишлаётганларнинг 50 фоизи, таълим ва фан соҳасида 68,4 фоизи, тиббиёт соҳасида 80 фоизи хотин-қизлардир. Кейинги йилларда тадбиркор ва фермер аёллар сафи анча кенгайди. Айни пайтда 10 миңдан зиёд тадбиркор ҳамда 2 миңга яқин фермер аёл иқтисодий таъминоти ривожлантиришга ҳисса қўшиб келмоқда. Шунингдек, касабаси уюшмалари тизимида ҳам хотин-қизлар фаол иштирок этапти. 1474 та бошланғич ташкилотнинг 508 тасига жамоатчилик асосида аёллар етакчилиги қилинмоқда.

Марзия ҚҮЛДОШЕВА, Ўзбекистон савдо, матлубот кооперацияси ходимлари ва тадбиркорлар касабаси уюшмаси Марказий кенгаши раисининг ўринбосари:
— Ҳозирги даврда замон билан ҳамнафас бўлмай олға қадам босиб бўлмайди. Ҳар бир машғулотида аёллар масаласига янада эътибор қаратиш, уларга ҳар томонлама мадад бериш, эзгу фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги ишларни бундан-да тараққий эттириш учун нималарга аҳамият бериш кераклиги ҳақида атрофлича билим ва кўникмага эга бўлдик.

Саодат РУСТАМОВА, Қашқадарё вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касабаси уюшмаси кенгаши раиси:
— Хотин-қизлар комиссияси аъзоларининг 40 соатлик ўқув машғулоти тавофи бўлди. Кўп янгиликлардан баҳар бўлди. Ҳар биримизни қизиқтирган саволларга етук мухассислардан жавоб олдик. Ҳамкасбаримизнинг тажрибаси билан танишдик. Бир-биримиз билан

дўстлашдик. Абдор Хидоятлов номидаги театрга бориб, спектакл томоша қилдик. Энг муҳими, ҳуқуқий саводимиз бирмунча ошиб, дунёқарашимиз кенгайди. Узимиз ҳам машғулотларда маъруза билан қатнашдик. Менинг ва Қорақалпоғистондан келган Гулнора Илмуродованинг «Аёллар — меҳнат мигрантлари» маърузамиз яхши баҳоланди. Хуллас, хотин-қизлар комиссиясининг иши бу машғулотдан сўнг янада ривожланишига аминимиз.

Амина КОДИРОВА, «Ishonch» мухбири

Фахр

Биринчи бўлиш бапти

Кенгаш йиғилиши бошланишига санокли даққалар қолганди. Зал эшиги очилиб, остонада котиба қиз кўринди. — Шухрат Жўрақуловчи, гўшаки олмасизми? Сизни Тошкентдан сўрашяпти.

Туман халқ таълими бўлими мудири жамоадан уэр сўраб, қабул-хонга чиқди-да, бироздан кейин кўтаринки кайфиятда қайтди:

— Муҳтарам касбдошлар. Кун тартибига киритилган масалалар муҳокамасига ўтишдан аввал бир хабарни эътиборингизга етказмоқчиман. Республика Халқ таълими вазири раисининг мактабга тарбия муассасалари ходимлари ўртасида ўтказилган «Болалик ҳудуди» халқаро кўрғазмасида Мехри опа Саъдиновага биринчи ўрин ҳамда 1- даражали диплом насиб этибди. Дипломни шахсан вазирининг ўзи топширибди. Бу юксак эътироф барчамиз учун ҳам шарафдир. Интиланганга толе ёр, дейдилар. Янги йилда ҳар бир муассасамизга ана шундай ютуқлар насиб этсин.

мактабга тарбия ишлари бўйича услубчиси Санобар Норбоевани ҳам шу ерда урнатдик: у киши билан суҳбатимиз муассасанинг шинамгина боғида давом этди: — Қай бирини айтилайки, Яқунланган йилда

зеталар, албом, витриналар ўғил-қизларимизга ҳам маъқул бўлди. Оқ чизиклар тортилган раво йўлда катта гуруҳ болалари «Тўлға нишонига олиш» машқларини бошлаб юборишган бўлса, ўрта гуруҳ болалари бўлса «Табиат билан танишув» мақсадида шаҳар истироҳат боғининг туташ манзили томон йўл олишмоқда эди.

Албатта, ҳар бир ютуқнинг ўз меъёри бўлади. Мазкур мактабга болалар муассасасидаги ютуқлар бевосита мудири М.Саъдинованинг номи билан боғлиқ. Ҳар ҳолда 43 йиллик умр мазмунини келажакка муносиб ворислар етказиб беришдек муҳим касбга бахшида қилган фидойи инсон Мехри Саъдинова иш тугида илҳом учун аризулик чизилар бисёр.

Мансур АЛОВУДИНОВ, «Ishonch» мухбири

Ютуқлар замирида доимо меҳнат ётади. Шунинг ҳис этган ҳолда Оқтош шаҳрида жойлашган «Нарғиз» болалар боғчасига бир йўла кириб ўтишга аҳд қилдик. Муслик соат машғулоти эндигина тугаб, саф торган болакайлар галдаги машғулотлар сари боришарди. Туман халқ таълими бўлимининг

хавфсизлиги асосларига бағишланган «Енгин», «Нима яхши-ю, нима ёмон?» кўрик-танловларининг вилоят босқичида фахрли ўринлар айнан мазкур жамоага насиб этди. «Жонли ва жонсиз табиат билан танишув», «Билиб қўйган яхши» ва бошқа кўпгина мавзуларда тайёрланган деворий га-

Ижтимоий ҳимоя ва касабакўм

Яншилик

Эшик охирида чиртилди, хонага қорафаранг, озгин эркак кириб келди. Ишга мук тушиб ўтирган Хусанжон дарҳол ўрнидан туриб, уни мулозимат ила қаршилади. — Келинг, ака, соғ-омон бормисиз, болачака дегандай? — Тупроқдан ташқари юрибмиз. Эркак Хусанжон тақлиф этган курсига ҳорғин чўқди. — Тинчликми, ака?! — Ранг кўр, хол сўр, дейишадди, укажон, аҳволни кўриб турибсиз. Шифокорлар санаторийга боришни маслаҳат беришпти, бирорта йўлланма тўғрилиб берасизми, деб келувдим. Хусанжон пайсалга солиб ўтирмади. — Гап бўлиши мумкин эмас, бу масалани ижобий ҳал этамиз. Узингиз истаган санаторийга бориб, саломатлигингизни тиклаб қайтасиз,— деди. Ишчининг чиройи очилди, мамнун-масрур чиқиб кетди. Бу касабакўм ҳаётдан бир лавҳа. Утган йилнинг ўзида 30 нафар ишчи-ҳодим турли сихатҳоқларда даволаниб қайтди. 70 киши

тоққа, табиат кўйнига савҳат қилди. 50 нафар кам таъминланган оила фарзандлари ёғи соғломлаштириш даврида болалар оромгоҳларига юборилди. Хусанжон Қосимов «Фаргона нефт базиси» унитар корхонасининг намунали ходимларидан ҳисобланарди. Ҳамкасбарлари унга юксак ишонч билдириб, бошланғич касабаси уюшма кўмитаси раиси вазифасига сайлашди. Касабакўм фаолияти сезиларли жонланди. Бугунги кунда кўмита атрофига жипслашган 600 нафар касабаси уюшма аъзосининг ижтимоий ҳимояси ва ҳақ-ҳуқуқлари тўла қаролатланган. Ҳар бир иш мавжуд жамоа шартномасига асосан амалга оширилмоқда. Ойлик маошининг ўз вақтида берилишига ҳаракат қилинмоқда. Корхонада спорт ишларига ҳам катта эътибор қаратилаётди. Жумладан, Муштақилнинг 17 йиллигига бағишлаб ўтказилган мусобақаларда ишчи-спортчилар ўзларини кўрсатишди. «Она-бола» кўрик-танловида корхона жамоаси 3-ўринни қўлга киритди.

Шарофат НОРҚУЛОВА, «Ishonch» мухбири

Конун кўзгусида:

Ҳуқуқимизни англашга даъват

Жамиятда қонун устуворлигини таъминлашда фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш муҳим омил ҳисобланади. Бунга эса ҳуқуқий тарғиботи кучайтириш орқали эришилади. Кишиларга қонунлар моҳиятини чуқур тушуниришда оммавий ахборот воситалари таъсирчан кучга эга. «Ishonch» газетаси шу вазифа бажарилишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Бунинг ёритилаётган ҳуқуқий мавзудаги материаллар мисолида яққол кўриш мумкин. Яна шунинг ҳам таъкидлаш кераки, таҳририят захирасининг катта қисмини ана шундай мақолалар ташкил этади. Бунда ҳуқуқшунослар, қонун ҳимоячилари, қолаверса, ҳуқуқий мавзуда қалам тебратувчи журналистларнинг алоҳида хизмати бор. Барчасини саҳифага сиғдириш имкони бўлмаганлиги боис ўқувчиларга уларнинг аҳамиятли жиҳатларини етказишга ҳаракат қиламиз.

Таҳлил — тарғибот асоси

ТДҲИ доценти Хайдарали Муҳамедовнинг «Суверен, демократик, ҳуқуқий давлат» мақоласида мамлакатимизнинг суверенитети, демократик ва ҳуқуқий мақоми ҳақида сўз юритилди. Жумладан, «давлат суверенитети» тушунчасига шарҳ берилиб, «Суверен бўлмаган давлат демократик ҳам, ҳуқуқий ҳам бўлмайди» деган салмоқли фикр ўртага ташланади. Дарҳақиқат, суверен давлатгина ички ва ташқи сиёсий фаолиятида ўзининг мустақил ва олий давлат ҳокимиятига, яъни қонун чиқарувчи ҳокимиятига эга бўлади. Конституцияимизнинг 1-моддасидаёқ Ўзбекистоннинг ҳам суверен, ҳам демократик республика деб эълон қилиниши жуда катта халқаро ҳуқуқий аҳамиятга моликдир.

Бундан ташқари, мақолада келтирилган кўйидаги фикрлар ҳам гоят аҳамиятли: «Мамлакат ичкарисидидаги давлат ҳокимиятининг суверенитети унинг ташқарисидидаги мустақиллиги билан чамбарчас боғлиқ. Давлат суверенитети унинг халқаро муносабатларида ҳам мустақил эканлигини билдириб, бунда давлат халқаро ҳуқуқнинг тўла ҳуқуқли субъекти сифатида майдонга чиқади. Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати Конституцияимизда белгилаб қўйилганидек, давлатнинг суверен тенглигига ва халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган бошқа қоидалари ва нормаларига асосланади».

Бундан ташқари, мақолада келтирилган кўйидаги фикрлар ҳам гоят аҳамиятли: «Мамлакат ичкарисидидаги давлат ҳокимиятининг суверенитети унинг ташқарисидидаги мустақиллиги билан чамбарчас боғлиқ. Давлат суверенитети унинг халқаро муносабатларида ҳам мустақил эканлигини билдириб, бунда давлат халқаро ҳуқуқнинг тўла ҳуқуқли субъекти сифатида майдонга чиқади. Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати Конституцияимизда белгилаб қўйилганидек, давлатнинг суверен тенглигига ва халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган бошқа қоидалари ва нормаларига асосланади».

Ҳуқуқшунос Умид Садиловнинг «Инсон ҳуқуқларини таъминлаш — давлатимиз бosh мақсади» мақоласида мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва унинг қаролатлари соҳасида олиб борилаётган ислохотлар Президентимиз томонидан белгилаб берилган беш стратегик йўналиш бўйича амалга оширила-

ётганлиги айтилади. Мазкур таъминлаш инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизми таъминлаш, инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган таъминлаш ва меъёриларини асосида миллий қонунчиликни таъминлаштириш, судлов ислохотини амалга ошириш йўли билан бутун суд тизимини демократлаштириш, аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини оширишни ўз ичига олиши қайд этилади. Мақолада мамлакатимизда инсон ҳуқуқларининг ҳимоя қилиниши устидан мониторинг ва назоратни таъминловчи қўллаб-қувватловчи тузилмалар фаолият олиб бораётганлиги, миллий қонунчилигимиз халқаро нормалар ва андозаларга мувофиқлаштирилганлиги, судларнинг ваколати сезиларли даражада кенгайганлиги каби жиҳатлар бу борада амалга оширилаётган ишларнинг самараси сифатида санаб ўтилади.

Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимининг бугунги таъминлаштирилган кўриниши И.Йўлдошевнинг «Инсон ҳуқуқлари қаролати» мақоласида ҳам чуқур таҳлил этилган. Дарҳақиқат, сўнгги йилларда суд-ҳуқуқ ислохотларини янада чуқурлаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ҳамда фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилинишини кучайтириш, жиноятга оид сиёсий эркинлаштириш, суд ишларини юритиш қоидаларини таъминлаштириш борасида жиддий қадамлар ташланди. Муаллиф бу мамлакатда яхлит суд тизими яратилганлиги, жиноий жазолар либераллаштирилгани, ишларни судларда кўриб чиқишнинг процессуал тартиби мукаммаллаштирилгани каби жиҳатларда кўзга ташла-

Бугунги кунда иқтисодиёт соҳасидаги жиноятларга қарши кураш, тадбиркорларнинг қонун асосида фаолият юритишини таъминлаш долзарб масаладир. Бу борада амалга оширилаётган ишлар кўламиди соҳа ходимларининг таҳририятимизга юборган материалларидан ҳам сезиш мумкин.

Жумладан, Андижон вилоят солиқ бошқармаси Ахборот хизмати бош мухтасариси Жаҳонгир Эгамназаровнинг «Коса таги нимкоса...ми?» мақоласида ёзилишича, Қўрғонтепа туманидаги «Лаззат» МЧЖда ўтказилган қиска муддатли текширишда 123 кол биринчи навли ун ҳеч қандай ҳужжатсиз сақланаётганлиги аниқланган. Шунингдек, жамият томонидан нақд пул муомаласи бўйича ҳуқумат қарорларида қўйилган талаблар қўпол равишда бузилиб, 1 млн. 200 миң сўмлик нон назорат касса машинасига кириб қилинмаганлиги ва бошқа қиғирликлар тилга олинди. Ушбу муаллифнинг «Ёлгоннинг умри қиска» мақоласида ҳам ноқонуний ҳаракатлари билан тадбиркор номига доғ тушираётган шахслар ҳақида сўз юритилди.

Масалан, «Муруват сайқали» МЧЖ фаолияти таҳлил қилинганда, жамият томонидан солиқ идорасига топширилган ҳисоботда товар айланмаси 92,7 млн. сўм деб кўрсатилгани ҳолда,

«Муаммолар бархам топапти» мақоласида ҳудудда солиқ сиёсати муваффақияти амалга оширилаётганлиги, бу борадаги камчиликларнинг бартараф этилиши атрофлича таҳлил қилинган. Хусусан, у солиқ тўловини яхшилаш борасида олиб борилаётган ишларга тўхталиб, утган йили давлат бюджетига 10.141.241 миң сўмдан ортик даромад тушишига эришилганини қайд этади. Айни пайтда қатор қонунбузилишлар фож этилиши бўйича келтирилган рақамлар гиромлик ҳамиша панд беришини исботлайди. Бу борада Қорақўл туман ДСИ бўлим бошлиғи Уткир Мамаатовнинг «Имтиёзлар салмоғи катта» мақоласи ҳам яхши тасаввур беради. Жиззах вилоят ДСБ ахборот хизмати раҳбари Гулчехра Урдушеванинг «Солиқ имтиёзи» мақоласи эса бугунги кунда юртимиз солиқ тизимида бўлаётган ўзгаришлар ҳаётий мисоллар ёрдамида таҳлил этилиши билан катта аҳамият касб этади.

Бизга жавоб берадилар

Маҳқум Ф.Муродовнинг онаси О.Муродова томонидан таҳририятимизга келган шикоят хати ўрганиб чиқиш учун жиноят ишлари бўйича Самарқанд вилоят судига юборилган эди. Яқинда ушбу хатга жавоб олинди. Унда шундай дейилади:
«Шикоят жиноят ишлари бўйича Самарқанд вилоят судига назорат тартибидида ўрганиб чиқилди. Жиноят ишлари бўйича Самарқанд вилоят суди апелляция инстанциясининг 2008 йил 15 июлдаги ажрими билан ўзгаришсиз қолдирилган, жиноят ишлари бўйича Нарпай туман судининг 2008 йил 16 июлдаги ҳукмига асосан сулланган У.Муродовга ЖКнинг 97-моддаси 1-қисми билан ЖКнинг 85-моддаси 2-қисмининг «в» банди қўлланиб, 9 йилга озодликдан маҳрум қилинган, мазкур жазони тарбия колониясидида ўташ белгиланган. Суднинг ҳукмига кўра Ф.Муродов қўйидаги ҳолатларда жиноят содир қилганлиқда айбли деб топилган. У 2008 йил 3 апрел кунини тахминан соат 19⁰⁰ ларда Нарпай тумани «Дўстлик» маҳалла фуқаролар йиғини Хўжа кишлоғида яшовчи қўшинчи М.Хурсанов билан «...нима учун мени ҳақоратлаб, устимдан куласан?» деб жанжаллашиб қолиб, уни лешона ва энсасига уриб ўлдирган. О.Муродова шикоятидида суд ишини бир томонлама олиб бориб, иш ҳолатини тўлиқ текширмаганлиги, гувоҳ У.Норбоевнинг кўрсатмалари суд мажлиси баённомаси ва ҳукмида ўзгариб билинганлиги, дастлабки тергов органи ва суд иш бўйича далилий ашё сифатида олинган ёғоч бўлақларининг ишга алоқаси бор-йўқлигини текширмаганлиги, ўғли Ф.Муродовнинг марҳум М.Хурсановни ўлдирдиш нияти бўлмаганлиги ва унинг ҳаракатлари ЖКнинг 97-моддаси 1-қисми билан нотўғри квалификация қилинганлиги сабабли суд қарорларини бекор қилишни сўраган. Шикоятдаги ваҳал иш б бўлмади. Ф.Муродовнинг айби ўзининг судда айбига қисман иқроллик билдириб берган кўрсатмаларидан ташқари жаҳрланувчи Н.Хурсановнинг 2008 йил 3 апрел кунини соат 19⁰⁰ ларда ишдан уйига келганида уй олдидида ўғли М.Хурсанов ерда ҳўшсиз ётганлигини кўриб, унга ердан бериш мақсадида сўний нафас бериб, юзига сув сеңганлиги, лекин ўғли М.Хурсанов ўзига келмаганлиги, шундан сўнг ўғлини шифохонага олиб бораётганида йўлда вафот этганлиги, ўғли М.Хурсановни ҳамқишлоғи Ф.Муродов қасд-

дан уриб ўлдирганлиги; — гувоҳ У.Норбоевнинг 2008 йил 3 апрел кунини соат 18 ларда Ф.Муродов иккаласи Н.Иброҳимовдан мақкажўхори поёсини сотиб олиб, уйига бирга-лиқда қайтаётганида, йўлда поя ор-

Оналарга

тилган велосипедни йиқитиб қўйганлиги, шунда Ф.Муродов унга «...чакки халтага ўшаб бўшсан, шуниням йиқитиб қўйдимми?» деб айтганлиги, шунда орқадан келётган М.Хурсанов уларнинг олдидан ўтаётди, бу гапни эшитиб, менга гапирди деб уйлаб, Ф.Муродовга «...нима учун мени ҳақорат қиласан, ҳозир қурсан» деб, унинг олдига келиб, юзига икки шалапоқ урганлиги ва улар бир-бирлари билан ёқалашиб қолганлиги, шунда Ф.Муродов М.Хурсановга «...ҳозир кўзингга кўрсатаман, менинг

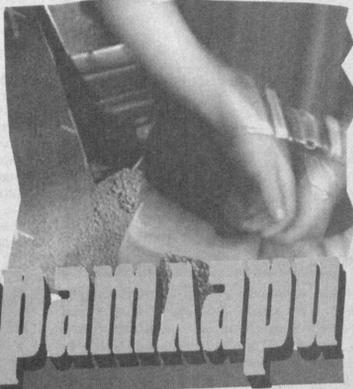
Мушоҳада ва мулоқазат

«Сиртдан сипо ва содда кўринган одамнинг ичидаги ниятини хамиша ҳам билиш қийин. Каттакўрғондаги Янгиратов масжидининг имом хатиби Аслиддин Ботиров шундайлар тоифасидан экан...».

Самарқанд шаҳар прокурорининг ёрдამчиси Саидқабар Усмонов ва «Ishonch» мухбири Нурулла Шамсиевнинг «Фирибгарнинг фитнаси» мақоласи шундай сўзлар билан бошланади. Мақолада ўқиб чиқиб, ташки кўриниши бошқа, ички дунёси ўзгача кимсалар борлигидан ёқа ушлайсан. Одамларга ймон-инсофдан ваъз ўқийдиган мўмин-муслимон киёфасидаги А.Ботиров нафси йўлида ҳар қандай ишдан қайтмайди. Кўшни давлатдан гийёхандлик моддаси олиб келиб сотишу пул эвазига кишиларга мансаб ваъда қилиб фирибгарлик билан шуғулланиш унга одатга айланган. Хатто шу даражага бориб етдики, С.Хакимов деган шахсни 80 минг АҚШ долларини эвазига «Оқтошдон» ХЖ раислигига ўтказиш учун олдиндан пулнинг ярмини олиб, катта қисмини сарфлаб юборган, ундан кутулиш мақсадида наркотик модда билан махсус хизмат ходимларига ушлаб беради. Аммо тергов жараёнида ҳамма тафсилотлар очилиб, А.Ботиров ва шерикларининг кирдикорлари фош бўлди.

Тади. Жиноят ишлари бўйича Когон шаҳар суди раиси Хасан Курбонов ва ТДСИ талабаси Дилноза Уринованинг «Купедаги операция» мақоласида ҳам айна шу мавзуда баҳс юритилади. Уч йигит тил бириктириб бошқа бировнинг пулини ўғирлашни режалаштиради. Улар Камол исми танишини Германияга ишга жўнатаман деб Бухоро — Ташкент йўналишидаги поездга чиқаришади. Режалаштирилган

ча Урганч туман суди судьяси Файрат Собировнинг «У эндигина ўн беш ёшда...» мақолаларида ҳам айна шу мавзуда баҳс юритилади. Уч йигит тил бириктириб бошқа бировнинг пулини ўғирлашни режалаштиради. Улар Камол исми танишини Германияга ишга жўнатаман деб Бухоро — Ташкент йўналишидаги поездга чиқаришади. Режалаштирилган

Қабоҳат суратлари

«операция»га биоан кофега ўхлатувчи дори аралаштириб, Камолга ичиришади. Уч йигит кетгандан сўнг чўнтагидан 2000 АҚШ долларини олишади... Қонун ҳимоячиларининг сай-ҳаракати туфайли жиноят фош этилиб, пул эгасига қайтарилди.

сўмлик велосипед ва «Sony playstation-2» аппаратини ўғирлаш баён қилинади, кейингисидан бир аёлнинг уйдан 75 минг сўм пул ва 14 шиша ароқни ўмарган Бахтиёр исми боланинг жинояти фош бўлмаганидан сўнг ҳам яна шу ишга қўл уриши ҳикоя қилинади. У уяли телефонлар сотиладиган дўкондан салкам олти ярим миллион сўмлик товар ва пулни олиб чиқиб кетади. Хар икки ҳолатда ҳам ўғирлик фош этилган.

Қарши шаҳар прокурорининг ёрдამчиси Ш.Умарова ва «Ishonch» мухбири Д.Раҳмонованинг «Уйинги бериб тур...» мақоласида эса жамиятдаги чиркин ҳодиса — қўшмачилик билан шуғулланувчиларнинг қилмишлари ҳақида фикрлар ўртага ташланади. Кўп ҳолларда бу жирканч юмуш билан аёллар шуғулланаётганлиги афсусландирди. Қарши шаҳрида яшовчи А.Ананян ҳам ана шундайлар тоифасига кирди. У икки «ошиқ-маъшук»қа 15 минг сўм эвазига ўз уйдан жой беради. Воқеадан ўз вақтида хабар топган ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари уй соҳибини ушбу қилмишининг асосий сабабчиси сифатида жавобгарликка тортишди.

Жаҳолатга

Қарши қалами

Одамқушлик энг тубан жиноятдир. А.Норкуловнинг «Ота-бола қотилар» мақоласида ана шундай тубанликка юз тутган кишилар ҳақида ҳикоя қилинади. Олтмиш ёшни қоралаб қолган Жўрабой Кенжаев умри давомида бирор-бир фойдали ишининг этагини тутмади. Ўғирлик қилиб қамалган ҳам кўзи очилмади. Вақтини техникхўрлик билан ўтказди, оиласини тўкин этиш, фарзандларини тарбиялаш ҳақида ўйламади. Қулларнинг бирида 21 ёшли ўғли Йўлдошга эшак-аравада ун сотиб юрган Илҳом деган йигитни ўлдирди, ёнидаги пулни олишни масъулаҳат беради. Отасининг қабих режасини амалга ошириш ниятида пайт пойлаб турган Йўлдош қишлоқ четидagi тутзорда Илҳомни ўлдириб, 140 минг сўм пулни олади. Арзизмаган пулни қўлга киритиш учун ёш йигитнинг умрига зомин бўлган ота-ўғилнинг жинояти кўп ўтмай фош этилиб, улар жазага маҳкум этилди.

Жамоатчи мухбирларимиз орасида Анорбой Норкуловнинг ҳуқуқий мавзудаги мақолалари ажралиб туради. Сабаби, у жиноят оламининг барча кирраларини қаламга олишга ҳаракат қилади. Бир мақолаида содир бўлган қотилликнинг туб сабабларини очиб берса, бошқасида нафс йўлида адашган кимсаларнинг фожиасини акс эттиради. Яна бир ўринда эса давлат мулкни талон-тарож қилаётганларнинг аспл киёфасини фош этади.

Шу тарика боёвутлик фермер Ш.Юсуповдан 300 минг сўм, бекободлик А.Чинтошевдан 100 минг сўм, оқолтинлик А.Дарбишевдан 150 минг сўм, сирдарёлик Ф.Бийматовдан 200 минг сўм пул олишади. Товламчиларнинг «фаолияти» узоққа чўзилмади. Сўнгги марта ши-фохонада юрак хасталигидан азоб чекиб ётган Оқолтин туманида истиқомат қилувчи Турғун Ориповдан дўқ-пўписа билан пул ундирмоқчи бўлишганда жиноят устида қўлга олиниди.

Тахририятга тақдим этилган ҳуқуқий мавзудаги материалларнинг барчасини ҳам юқори савида деб айта олмаيمиз. Мисол учун. Яққасарой тумани 1-давлат нотариал идораси нотариуси Д.Қурбонова «Ҳуқуқий саводхонлик йўлида» мақолаида ҳуқуқий маданиятни ошириш борасида сўз юритар экан, умумий фикрларини билдириш билан қийолянади.

Қиёмига етмаган

Агар ўз фаолиятида қузатган ҳолатлар, ҳаётий мисоллар билан ушбу масаланинг аҳамияти тушунтириб берилганда, мақола анча қизиқарли чиққан бўларди. Жиноят ишлари бўйича Хоразм вилоят суди судьяси О.Жуманиёвнинг «Тадбиркор давлат ҳимоясида, аммо...» мақоласида ҳам шунга яқин аҳволни қузатиш мумкин. Ноконуний тадбиркорлик ҳақида судьянинг ёндашуви қандай бўлиши маълум. Аммо мақолаида ўқиб, муаллиф солиқ хизмати ходими эмасмикан деган ўйга борасан. Мақолада юртимизда тадбиркорлар учун кенг имкониятлар яратилганини таъкидлашди, айна пайтда қиёғир йўллар билан бойлик тулаётган кимсалар ҳам борлиги қайд этилади. Сўнг бир аёлнинг дўкончада қўлбола ароқ ва «истеъмолга яроқсиз, хавфсизлик талабларига жавоб бермайдиган тамаки маҳсулотлари» билан савдо қилиши аниқланганини мисол келтирилади. Яна бундай фаолиятнинг зарари-ю қонунбузарларга жаза тайинлиги ҳақида узундан-узоқ гаплашар... Бунинг ўрнига шунга ўхшаш жиноий ҳолатлар бўйича тахлиллий фикр билдириш мақсада мувофиқ бўларди. Еки бўлмаса Наманган вилоят ДСБ бошлиғи вазифининг ошқарувчи А.Байхоннинг «Солиқ кодекси: имтиёз ва имкониятлар қалиги» мақоласида солиқ қончилигидаги янги ўзгаришлар батафсил шарҳлангани ҳолда амалий фаолият билан қиёслаш қўзғаш ташланмайд.

Тўлқин ШЕРНАЕВ, «Ishonch» мухбири

Собиқ стюардесса — бош вазир

Исландияда янги ҳукумат тузилди. У маилқатни оғир иқтисодий ва молиявий инқирозга олиб келган аввалги Вазирлар маҳкамасининг истеъфосидан сўнг ташкил этилди. Катта сиёсатга қасаба уюшма ҳаракатларидаги иштироки билан кириб келган собиқ стюардесса Йоханна Сигурдардоттир янги ҳукумат раҳбари этиб тайинланди ҳамда Исландия тарихида бош вазир лавозимини эгаллаган биринчи аёл бўлди. Аввалги ҳукумат даврида Йоханна илжтимоий сиёсат вазири лавозимида ишлаган.

Янги ҳукумат 25 апрелга мўлжалланган навбатдан ташқари сайловга фаолият юритади. Собиқ Вазирлар маҳкамаси 26 январ кун Рейкьявикда бўлиб ўтган оммавий норозилик намойишидан сўнг истеъфода чиққан эди.

10 долларлик компютер

Ҳиндистон ҳукумати яқин олти ой ичида нархи 10 доллар бўлган компютер ишлаб чиқарилишини маълум қилди. Мазкур компютер симли ва симсиз тармоққа бемалол уланиб, икки гигабайт хотирага эга бўлади. Электр энергия сарфи эса 2 ваттдир. Ҳозирча компютернинг таннархи 20 долларни ташкил этмоқда, бироқ ишлаб чиқариш йўлга қўйилганда, бу нарх камаярди. Компютернинг илк нусхаси 3 феврал кун тайёр бўлади. Ҳиндистоннинг Веллур технология институтини таълабалари Бангалор ва Мадрасдаги илмий-тадқиқот институтлари билан ҳамкорликда яратишди. Уларга «Semicnductor Complex» каби бир неча компаниялар ёрдэм берди.

Командирнинг хатоси

«Коммерсант» газетасида ёзилишича, ўтган йилнинг сентябр ойида Россиянинг Перм вилоятида юз берган «Boeing-737» йўловчи самолётининг ҳалокатида экипаж командири Родион Медведевнинг хатоси сабаб бўлган экан. Маълум бўлишича, лайнерни қўл режимида қўндириш жараёнида Родион Медведев бир неча қўпол хатоларга йўл қўйган. Экипаж командирига диспетчер ва иккинчи учувчи билан мулоқотини тинглаган экспертларнинг фикрича, қўниш чоғида унинг савоматлиги яхши бўлмаган. Медведев алоқа пайтида суҳбатдошларининг сўзларини яхши англамай, жавоб беришда қийналган. Унинг ўзини фалати тутганини шундан ҳам билса бўлардики, қўл режимида ўтиш пайтида негадир бошқаруви иккинчи учувчига топширган. Аксинча, бундай вазиятда тажрибаси ва лавозими юқори бўлган Медведев бошқаруви ўз қўлига олиши лозим эди. Бундан ташқари, текширишлар шунчи кўрсатмоқдаки, мазкур воқеага учувчиларга қайта қўниш учун кўрсатма берган Перм аэропорти диспетчери Эрик Бикбовнинг хатти-ҳаракатлари ҳам таъсир кўрсатганга ўхшайди. Комиссиянинг фикрича, бу қарор асоссиз бўлиб, фақат фавқулодда ҳолатлардагина шундай йўл тутиш мумкин. Бу вазиятда эса бундай ҳолат қузатилмаган. Диспетчер учини рухсат сўраган «Lufthansa» компаниясига тегишли аэробусга устулик бериб, «Boeing-737»нинг қўнишини ортга сурган. Бу эса қоидага зид бўлиб, ҳаводаги самолёт ердаги самолётга нисбатан устун ҳуқуққа эга. Эслатиб ўтаимиз, мазкур ҳалокат туфайли 88 нафар киши ҳаётдан қўз юмганди.

Кўкка кўз тикиб...

Мехико шаҳрининг 2 миллион аҳолиси иқтисод қилиш мақсадида сув таъминотида узиб қўйилди. Ҳукуматнинг қарорига қўра, Мехико поитахтида ёмғирлар мавсумига қадар ҳар ойнинг биринчи уч куниде ичимлик суви шу тарихқа тежаланди. Одамлар ушбу кунларда аввалдан захира қилиб қўйилган сувдан фойдаланишади. Мазкур чеклов шаҳар четидаги хароба уйлاردан тортиб, хашаматли иморатларга қўланади. Айна пайтда шаҳар сув омборларидаги сув сатҳи кескин тушиб кетган. Кейинги 16 йил ичида бундай ҳолат қузатилмаганди. Мехикида ёмғирлар мавзуми май ойида бошланади.

Вулқоннинг таъсири

Асама вулконидан отилиб чиққан тоғ жинслари туфайли Токионинг бир неча кварталини қул босди. Асама вулкони шаҳарнинг шимол-шарқидан 145 км. узоқликда жойлашган. Вулқон 1,6 км. балиндликда тутун аралаш қул улоқтирган. Фуқаролар эҳтиёт бўлиш тўғрисида огоҳлантирилди, тўрт километр радиусда учинчи даражали фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Таъкидлаш жоизки, худудиде 108 та ҳаракатдаги вулкон мавжуд бўлган Япония дунёдаги энг фаол сейсмик майдонлардан бири ҳисобланади.

«Артек» яна эътиборда

Халқаро болалар маркази бўлмиш «Артек» давлат ишлар бошқармасидан Украина Вазирлар маҳкамаси тасарруфига ўтказилди. Шанба кунини бўлиб ўтган лагернинг иқтисодий муаммолари муҳокамасида шундай қарорга келинган. Бош вазир Юлия Тимошенко ҳукумат томонидан «Артек» ерларига махсус маком берилганини айтиб ўтди. Эндилқда «Артек» ҳам қўриқона, ҳам давлат мулки мақомида эга бўлади. Бош вазирнинг таъкидлашича, энди ҳеч қандай амалдор бу ерга қўз тиколмайди. Бундан ташқари, лагер барча солиқлардан озод этилади. Шунингдек, лагернинг давлат олдидаги барча қарзларидан кечиб юборилади. Жорий йилдан бошлаб «Артек» йўлланмаларини ишлар бошқармасининг ҳаракатларини қисқартириш эвазига давлат сотиб олади. Бунинг учун 60 млн. гривен (7,5 млн. доллар) ажратилади. Қонун лойиҳаси муаллифларининг фикрича, Украина ва бошқа давлатларнинг энг муносиби болалари лагерга давлат ҳисобидан тақлиф этилади.

Интернет хабарлари асосида Ж.ШАРҚОБОВ тайёрлади

азиз фарзандлар

— гувоҳ С.Хурсанованинг 2008 йил 3 апрел кунини соат 19³⁰ ларда қўчада жанжал бўлаётганини эшитиб чиққанда, кўниси Ф.Муродов билан ўғли М.Хурсанов жанжаллашавтганини кўриб, уларни ажратмоқчи бўлгани, ажрата олмаганлиги, шу пайти Ф.Муродов «...ҳозир кўзингга кўрсатаман, менинг қартистлигини билмайсанми, сени уриб ўлдириб юбораман» деб жажл билан М.Хурсановнинг пешона ва энсасига зарб билан урганлиги, М.Хурсанов ҳушини йўқотиб йиқилганлиги;

Бундан ташқари, жиноят ишидаги воқеа жойини кўздан кечириш, ашёвий далилларни олиш, марҳум М.Хурсановнинг мурдасини кўздан кечириш, Ф.Муродовнинг кўрсатмаларини воқеа жойида текшириш

хар томонлама, тўла ва ҳолисона текшириб, ишда тулланган далилларга ҳуқуқий баҳо бериб, қонуний ҳулосага келган. Шунингдек, гувоҳ У.Норбоевнинг кўрсатмалари суд мажлиси баённо-

олинган ёғоч бўлакларининг ишга алоқаси бор-йўқлигини текширмаганлиги борасидаги важлар ҳам асоссиздир. Чунки иш бўйича исботланиши лозим бўлган барча ҳолатлар дастлабки тергов ва суд жараёнида исботланган бўлиб, далилий ашё сифатида олинган ёғоч бўлаклари, содир этилган жиноятнинг мазмунини ўзгаришига ёхуд Ф.Муродовнинг аҳолини ёнгилаштириш ёки оғирлаштиришга сабаб бўла олмайд.

З.АЛИЕВ, жиноят ишлари бўйича Самарқанд вилоят судининг раиси

Ёднома

Бетакор ўзбек ёзувчиси То'г'ай Мурод агар бугун ҳаёт бўлганида ўзининг яна бир баҳорини қаршилар эди. Бироқ... унинг қалби кўридан бунёд бўлган асарларидан тийран тикилиб турган Коллону Оймон, Бўри полвону Зиёдулла Чавандоз... Биз билан бирга экан, адиб орамизда барҳайтир.

Меҳр қуёш тафти билан киради...

Анна Ахматова муҳаббатни: «Иллинг... бешинчи фасли», — дея атайди. Белкински: «Муҳаббат — табиати яқин бўлган икки зотнинг бир-бирларига қонушиб, чексиз завқлар топтоғидир», — дейди.

В.Розанов айтганидай, ёзувчилик сирини кўнгилдаги мангу ва иктирсиз мусикадан иборат. Агар кўнгилда ана шу мусика янграмас экан, киши фақат «зандан ёзувчи ясади». Лекин ёзувчи бўлмайди...

Истеъодлар бир-бирига соя солиб қўймаслик учун ёлғизликда улғаядилар, довруқ соладилар. Қўйлар пода-пода юради, шер ёлғиз яшайди.

Рабиндранат Тагор: «Ҳақиқатнинг ўзидек ёзилган нарса адабиёт эмас!». Ёзувчи тирикликда унинг ҳаётидан нуқсон излайдилар. Ёзувчи дунёдан кетгач, ундан фақат фазилат излайдилар.

Пушкин айтганидай, аниқлик ва қисқалик прозанинг биринчи унсурларидандир. Айни шу унсурлар фикр ва яна... фикрни талаб қилади — уларсиз гўзал ташбеҳлару ифодалар ҳеч нимага арзимайди.

Дунё... ҳаёт гўзал эмас... гўзал бўлганида эди, адабиёт бўлмас эди. Сулаймоннинг «Хикматлар»ида шундай дейилади: «Бор кучинг билан қалбингни асра!». Фосикнинг сўқмоқларидан юрма; Ҳатто назар солма, Ёнидан ҳам ўтма, Қайрилиб ҳам боқма.

Бернард Шоу: «Ҳеч нарсага ишонмаган одам ҳамма нарсадан қўрқадир». Ундан почта поездининг хиди келди. Аҳду паймонларим қошу китриқларим орасига битилган.

Буюк шоир ТАВаллуд кўни олдидан

«Хамса» Маллаев талқинида

Буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоийнинг шарқ хамсанавислигида янги даврни бошлаб берган «Хамса»си олимларимиз Садриддин Айний, Абдурахмон Саъдий, Олим Шарифиддинов, Тўхтасин Жалолов, Абдуқодир Ҳайитметов, Азиз Қаюмов, Садрихон Эркинов томонидан талқин қилинган. Сўз санъатининг қўл этмас чўққиси бўлган «Хамса» таҳлили ва талқини филология фанлари доктори, профессор Натан Маллаев (1922-1996) ижодида ҳам алоҳида ўрин тутди.

Н.Маллаев 1963 йили республикада биринчи бўлиб олий ўқув юртлири учун «Ўзбек адабиёти тарихи» (уч марта қайта нашр этилган) дарслигини ёзган эди. Унда Навоий «Хамса»сининг тузилиши, ҳар бир дoston мазмунини, шоирнинг гоёси, юксак идеалларининг бадий ифодаси изчил таҳлил қилинган. Хусусан, Навоийнинг санъаткорлик маҳорати, шарқ хамсанавислигидаги ўзига хос ўрни, «Лайли ва Мажнун» ҳамда «Фарҳод ва Ширин» достони зукколик билан талқин қилинган. Дарсликнинг шу бобини муталаа қилган китобхон Навоийнинг ижод оламига қариб боради, «Хамса»даги образлар ҳақида анча мукамал тасаввурга эга бўлади.

Алишер Навоийнинг 525 йиллиги муносабати билан олимнинг «Генал шоир ва мутафаккир» рисолида ўзбек, қорақалпоқ ҳамда рус тилларида нашр этилган. Шоир дostonлари моҳиятини кенг халқ оmmasига етказишда ушбу асар катта маданий-маърифий аҳамиятга эга. 1974 йили Н.Маллаевнинг «Хамса» муқаддимотларининг маърифий қиммати» номли талқиноти эълон қилинди. Коммунистик мафкура ислом, Аллох, пайғамбар, халифалар, подшоҳлар ҳақида сўзлаш, фикр юритишни қатъий ман этган бир замонда олим «Хамса»даги ҳамд, наът ҳамда васфларни батафсил таҳлил қилиб берган. Навоийшунос олим «Хамса» муқаддимотларининг диний, фалсафий, тарбиявий моҳиятини тўғри илғаб дадил, ҳолисона таҳлил қилишга интилган.

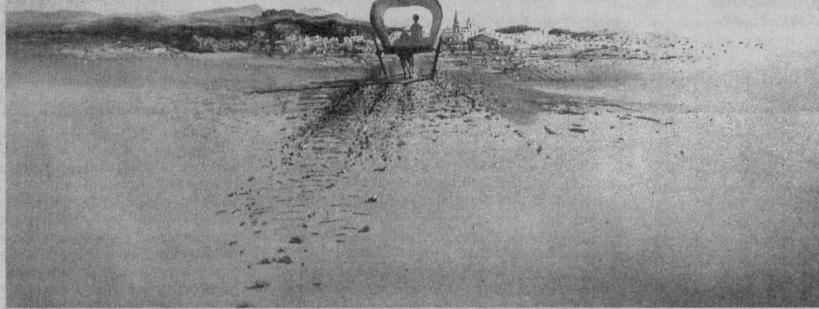

«Навоий ва халқ оғзаки ижоди» монографиясида эса «Хамса» ва халқ оғзаки ижоди махсус текширилган. Талқинотида дастлаб ўнлаб сарчашмалар, оғзаки ижод намуналари асосида «Хамса» дostonларининг халқчил негизини аниқлашга эришган. Маълумки, XIX асрда ўзбек ёзувчиси Умар Боқий «Ширин», «Лайли ва Мажнун»ларнинг халқ китоблари услубидаги янги нусхаларини яратган. Олим эса ана шу асарларни илк бор илмий истеъмолга олиб кириб, ҳар жиҳатдан мукамал талқин этган. Демак, Навоий «Хамса»ни ёзишда халқ ижодидан баҳра толган ва шубҳасиз унинг дostonлари адабиётнинг муайян жанрлари ривожига ўзига хос таъсир кўрсатган. Бу ҳам Навоий меросининг умрбоқийлигини кўрсатади.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Н.Маллаев умрининг охириги йилларида «Сўз санъатининг гултожи» (1992) монографиясини яратди. Ушбу асарда олим дастлаб хамсачилик аънасини Низомий, Хусрав Дехлавий, Абдурахмон Жомийларнинг дostonларини бирмунага изчил таҳлил қилиш орқали ёритишга муваффақ бўлган. Аънавий мавзуларда бир-икки дoston ёзган шоирлар ҳақида ҳам батафсилроқ маълумот беришга интилган. Шундан сўнг «Хамса»даги ҳар бир дoston композицияси, сюжет чизиги, образлар тизими, бош қаҳрамонлар, иккинчи даражали тимсоллар сиймоси таҳлилига алоҳида эътибор берган. Айниқса, муаллиф дostonлар таҳликида аъна ва ўзига хослик масаласига эътибор қаратиб, Навоий «Хамса»си шарқ хамсачилигидаги янги бир чўққи бўлганлигини илмий-назарий жиҳатдан асослаб берган. Хулоса қилиб айтганда, юртимизда Навоий «Хамса»сини тарғиб қилишда фидойи устоз Натан Маллаевнинг хизматлари эътирофга муносибдир.

Ҳамиджон ҲОМИДИЙ, профессор

Тасаввур тилсими

Фудокан-каратэ-до

Самарқанд шаҳридаги санъат коллежининг замонавий спорт залида фудокан-каратэ-до бўйича очик турнир бўлиб ўтди. Бу ишонч айни вақтда эътироф ҳамдир. Маълумки, фудокан-каратэ-до бўйича республикамиздаги илк федерация Самарқанд вилоятида ташкил толган бўлиб, бугунги кунда бу ерда кучли спортчилар билан бирга юзлаб умидли татами усталари ҳам қамолга етмоқда.

Улғубек, Ойбек, Фаррух ва Умиджон Ҳақимовлар нафақат вилоятда, балки республиканинг энг кучли фудоканчилари ҳисобланиб, улар мураббийлик соҳасида ҳам анча танилиб қолишди. Вилоят фудокан-каратэ-до федерацияси раиси Бахтиёр Ҳақимов эса спорт турини янада омаллаштириш, мусобақалар ташкил этиш бўйича катта тажрибага эга. Таъкидлаш лозимки, Самарқанд фудокан-каратэ-до федерацияси йил давомида бир неча бор очик турнирлар ташкил этади, муҳими, уларнинг илиқ таассурот қолдириши учун астойдил интилади. Махсус тайёрланган диплом, медал ва кубоклар спортчиларга илҳом бағишлайди. Бу гал ҳам шундай бўлди... Мусобақанинг очилиш

меъзонлар яққол устунлик қилган бўлса, жамоа ката машқларида навоийлик Жавоҳир Комилов, Марк Шевченко, Умиджон Ҳўжамов жамоаси биринчи, Комил Олимов, Аҳрор Ахтамов, Ражаб Саидқўлов «учлиги» эса иккинчи ўрин соҳиби бўлди. Қашқадарё жамоаси вакилларидан Абдусаттор Худойкулов ҳамда Санъат Тўштемировнинг жанг чоғидаги тазғили, техникаси баҳсларни беэади. Умидли спортчилардан самарқандлик ака-ука Хумидов ва Шаҳбоз Бобуровнинг ката машқларини баҳаришдаги аниқлиги, кумитадаги дадил ҳаракатлари уларни голиблик шохсупасига етказди. Шу ўринда мураббий Аъзам Турсунқўловнинг (Самар-

ЧЕМПИОНЛАР КўПДИР БУ ЭЛДА

мариосимида турнир меҳмонлари Самарқанд вилояти фудокан-каратэ-до федерацияси раиси Бахтиёр Ҳақимовни таваллуд кунига 50 йил тулиши муносабати билан таъриқлаб, спорт тури ривожига ҳисса қўлишда

қанда қизлардан яхши жамоа шакллантирганини таъкидлаш жоиз. Қизлар ўртасида Дилафрўз Бобомуродова (Навоий), Зайнур Тешаева, Мафтуна Бахтиёрва, Ширингул Абдураҳмонова (Самарқанд) каби иқтидорли фудоканчилар голиблик шохсупасига кўтарилди. Айниқса, 12 ёшли Зайнуранинг икки-уч ёш катта рақибаларига қарши (12-14 ёшлилар баҳсида) 4:0 ҳисобида жанг олиб бориши барчани қойил қолдирди. У шунингдек, яқка ката бўйича ҳам кумуш медалга эришди.

Албатта, устозларнинг татамига чиқиши ёш спортчилар учун катта тажриба мактабининг ўташи маълум. Умиджон Ҳақимов, Шўҳрат Бобомуродов, Алишер Қўлдошев, Денис Соловьев, Ашраф Ақромов, Элбек Назаров, Азизбек Ҳабибуллаевнинг шиддати катта қизиқиш уйғотди. Айнан улар катталар ўртасида голиблик ва совринли ўринларни кўлга киритди.

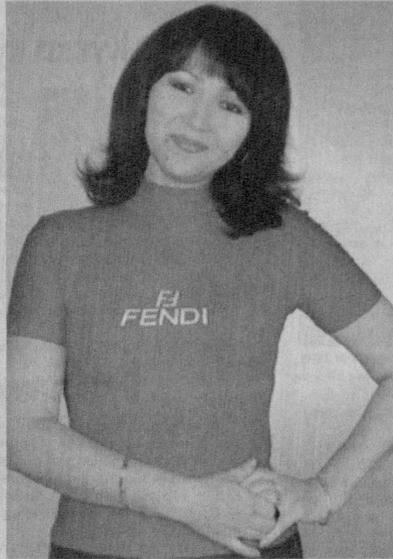
Ақмал АБДИЕВ, «Ishonch» муҳбири

ТУЗАТИШ Газетанинг шу йил 27 январь №11-сонида чоп этилган «Қурилишдаги қинғирликлар» сарлаҳали мақоланинг 4-устун, 2-хатбошидаги жумла «2005 йили 55 млн. 300 минг сўм эвазига таъмирланган 7-мактабда» дея тузатиб ўқилсин.

Сиз кутган учрашув

Кумуш РАЗЗОҚОВА:

«МУҲАББАТЛАРНИНГ СОҒИНТУРИ Б ЯШОЙМАН»

«Сочимдан кўп ошигим, сен бўлмасанг бошқаси», «Мен сени дедим, сен мени дедим», «Унутма мени», «Мен сени ҳеч кимга бермайман» каби қўшиқлари алақачон санъат ҳодисасига айланган. Бунда мусика, сўз ва ижро бир-бирига ҳамоҳанг бўлиш билан бирга, инсон руҳидаги муҳаббат ва айрилик изтиробларини нафис оҳангларда ифодаланган.

ижод эмас, ўзини-ўзи алдаш. Бу тинглаш жараёнида дарров сезилади. Куй билан сўзлар бир-бирига қовушмайди. Қолаверса, аксарият ёш хонандалар сўзини тўғри талаффуз қилолмайди. Ўзбек санъаткоринан деб миллат ҳақида қўшиқ айтишадими, лекин ўзбек тилини яхши билишмайди. Узи сўзининг моҳиятига етмагандан кейин, бошқаларга қандай қилиб унинг маъносини етказасин. Қолаверса, ҳар бир санъаткорнинг ўзи ўрни, ўз ижод йўли бор. Баъзан: «Мана сенга марду майдон! Зўр бўлсанг кучингни кўрсат!» деганга ўхшаш гап-сўзлар қўлоққа чалиниб қолади. Билмадим, мен мана шу қаҳриқчи хазм қила олмайман. Санъаткор учун эмас бу гап. Негаки, бу — ижод, спорт эмас. Бунда билалар кўрашмайди, туйғулар тўқнашади. Қўшиқ, аввало, руҳий эҳтиёж. Хоҳлаган пайтда ички имкониятларининг очиб ташлолмайсан. Санъаткор бугун нимага саҳнага чиқмапти? Балки шахсий ҳаётида нимадир рўй бергандир-у, руҳан ўзини ўнглай олмайгандир, чарчагандир. Бироз вақт ўтгандан сўнг яна орқага қайтар. Бу ҳолат энди у тамом, майдондан чиқди дегани эмас-ку! У танлаффуз қилаётган бўлса-да, қўшиқлари яшайпти-ку! Афсуски, саҳнани спорт майдонига айлантириб, «кимўзар» қилиб юборишди.

Шажсан ўзинга келса, нима учун бугун кўринмайман? Айни пайтда куйлашим керак бўлган янги, яхши қўшиқ йўқ. Ижоддан тўхтаб қолишдан қўриб, дуч келган мусикачининг қўшиқларини куйлашни истамайман. Халққа ўзининг ҳалиям борлигининг билдириш учун ёмон қўшиқ билан чиққандан кўра, сукут сақлаган афзал. Қолаверса, ўзинини

«Сочимдан кўп ошигим, сен бўлмасанг бошқаси», «Мен сени дедим, сен мени дедим», «Унутма мени», «Мен сени ҳеч кимга бермайман» каби қўшиқлари алақачон санъат ҳодисасига айланган. Бунда мусика, сўз ва ижро бир-бирига ҳамоҳанг бўлиш билан бирга, инсон руҳидаги муҳаббат ва айрилик изтиробларини нафис оҳангларда ифодаланган.

— Базми хонандаларни кўриб ажабланасиз. Бир хил қўшиқчи-шоирлар атрофида айланаб қолишди. Тагин «ўз муаллифларига» буюртма ҳам беришади. «Оддий халқ қабул қилса бўлди-да», Ҳозир жўн қўшиқлар пайдо бўлаётганининг сабаби ҳам шу муносабатларда эмасмикин? — Сабаблари кўп. Биринчидан, буюртма билан шўёр ёздириш — бемаънилик, иккинчидан, тайёр мусикага шўёр ёзиш —

Advertisement for Muassis, featuring contact information for various departments like O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi, Bosh muharrir, Abduxoliq Abdurazzoqov, Tahrir hay'ati, and Bo'limlar.

Иқбол ҚУШШАЕВА